

Boğaziçili bir mason... Şimdi bir büyük üstat...

Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu ve Boğaziçi Üniversitesi Center for Economic Design üyesi Remzi Sanver '93, 19 Haziran tarihinde Hür ve Kabul edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği Başkanlığına (Masonik tabiriyle Büyük Üstatlığına) seçildi. Bu şekilde ilk defa bir Boğaziçili çok genç yaşta Türk masonlarının başkanı oldu. Biz de Sanver'e "Büyük Üstatlığa" uzanan yaşam macerasını sorduk ve masonlukla ilgili merak ettiklerimizi ilk ağızdan dinledik...

Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Yılında İstanbul'da doğdum. Babamın akademik kariyeri dolayısıyla ailem Kanada'ya gitti, dört yaşına kadar orada yaşadım. Sonra İstanbul'a döndük ve -kısa sayılacak seyahatler haricinde- âşık olduğum bu şehirden bir daha hiç ayrılmadım.

Orta eğitimimi ve liseyi Galatasaray Lisesi'nde tamamladım. Yatılı okudum. Mektebi Sultani hayatımda derin izler bırakmıştır. Kardeşliğin sadece biyolojik olmadığını orada öğrendim. Galatasaray'ın beni yönlendiren kolektif kültürü, Boğaziçi'ndeki ilk yıllarımı yadırgamama yol açtı. Sanırım, Boğaziçi'nin üzerinde yükseldiği köklü geleneği biraz geç fark ettim. Ama fark ettikten sonra da çok sevdim. Geriye dönüp baktığımda, Boğaziçi'nde geçirdiğim yılların hayata bakışımı şiddetle etkilemiş olduğunu görüyorum.

Tabii mesleğimi ve bilim kariyerimi de Boğaziçi'ne borçluyum. Endüstri Mühendisliği 1993 mezunuyum. Lisans eğitimimin son sınıfında, Matematiksel Sosyal Bilimlerde dünyanın önde gelen bilim insanlarından bir tanesi olan **Murat Sertel**'le tanıştım. Doktoramı, Ekonomi Bölümü'nde, onun danışmanlığı altında tamamladım. Murat Hoca, birçok kişinin olduğu gibi, benim de bilime bakışımı şekillendirmiştir. Kendisinden ne kadar bahsetsem azdır. Murat Sertel'in dünyaya armağan ettiği akademik gelenek istikametinde bilimsel çalışmalarımı sürdürdüğümü söyleyebilirim. Halen İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde öğretim üyesiyim ama Boğaziçi Üniversitesi ile akademik bağlarım hiç kopmadı.

Nihayet *-last but not the least-* 11 yıldır evli olduğum sevgili karımla da Boğaziçi Üniversitesi'nde tanıştım.

Masonluğa girişiniz ve yükselişiniz nasıl oldu?

Tekris edildiğimde -biz Masonluğa giriş törenine "tekris" deriz- daha 21 yaşımı doldurmamıştım. Bu kadar genç girişim babamın bana duyduğu güven sayesinde. Baba hakkı her halükarda ödenmez ama kendisine en büyük borcum belki de bundandır.

Masonluktaki ilk günlerim rüya gibiydi. Yaşadıklarımın gerçek olamayacağını, Masonluğun sihirli olduğunu düşünüyordum. Biraz yaşım biraz da yapım itibarıyla Masonluğa çocukça bir sevgiyle bağlandım. Hem kurumu hem de Kardeşlerimi çok sevdim. Sevince emek verdim, emek verdikçe daha çok sevdim. Bu çevrim beni idari sorumluluklar üstlenmeye de itti. Bu sorumluluklar gittikçe arttı. Velhasıl, Masonluğa çok genç girişim ile verdiğim emek beni -en hafif tabiriyle- atipik bir yaşta *Büyük Üstat* yaptı.

Büyük Üstatlık salt bir dernek başkanlığı değil, tarifi imkânsız bir manevi mertebedir de. Beni bu mertebeye layık gören 750 kişilik heyette benden genç hiç kimse olmadığı gibi, bir kısmının da evladı yaşıyordum. Gençliğin başlı başına bir meziyet olduğunu düşünmemle birlikte, 40 yaşında Büyük Üstat seçilmemi, kurumsal dinamiklerimiz açısından heyecan ve ümit verici buluyorum.

Yeri gelmişken, Masonluk sistemini çok daha gerçekçi değerlendirebildiğim bugünkü konumumda da, Masonlukta hala ilk yıllarımın sihrini bulduğumu söylemek isterim.

Masonluk nedir ve neyi amaçlar? Masonik çalışma nasıl gerçekleşir?

Masonluk, sembollerle düşünmek ve uygulanmak suretiyle hakikati arama yolculuğudur. Bu yolculuk, bireysel olgunlaşma çabasını da beraberinde getirir. Dolayısıyla Masonluk, bireysel gelişmeyi

Masonluk, sembollerle düşünmek ve uygulanmak suretiyle hakikati arama yolculuğudur. Bu yolculuk, bireysel olgunlaşma çabasını da beraberinde getirir. Dolayısıyla Masonluk, bireysel gelişmeyi hedef alan bir yöntemdir.

hedef alan bir yöntemdir. Bu yöntem, belirli bir ritüelin uygulanması ve buradan kaynaklanan kavramlar üzerine entelektüel bir alışveriş esasına dayalıdır. Uygulanan ritüel, Masonluğun sembol dağarcığıdır. Masonluğun örgütsel kökeni Ortaçağ inşaat birliklerine dayandığından, Masonik sembolizmde inşa fikri ön plandadır. Bununla birlikte, Masonluğun sembol müktesebatı zaman ve mekânla kayıtlı değildir; kadimdir; insanlığın malıdır. Onun için Masonluk, evrensel bir yöntem ve anlayıştır. Bu anlayış, hangi dinden olursa olsun, Tanrı'ya inanan iyi ahlaklı erkekleri bir kardeşlik ruhu içerisinde bir araya getirir.

Diğer yandan, malzemesi insan olan Masonluk, her toplumda, o toplumun kültür ve değerleriyle uyum içerisinde var olur. Dolayısıyla Masonluğun, bu anlamıyla, yerel bir kimliği de vardır. Bu yerellik, örgütlenmeye de yansır. Masonluğun bir dünya merkezi yoktur. Tersine, demokratik her ülkede, o ülkenin kanunları ve kültürüne uygun olarak, "*Büyük Loca*" adı verilen bağımsız bir yapı altında örgütlenir.

Masonluğu bir kelimeyle tarif etmek gerekse?

Geometri. Bu sadece benim benzetmem değil, masonluğun tarihi belgeleri de Masonluğu "*geometri*" olarak tanımlar.

Terminolojimizde “gelenek”, birtakım uygulamaların kuşaktan uşağa geçirilmesinin ötesinde, anlık arayışının günümüze kadar kopmadan gelen zincirine işaret eder. Benim asli vazifem, geleneğin saf haliyle korunması ve gelecek nesillere nakledilmesine nezaret etmektir.

Geometri ise, İskenderiyeli **Clément**'in tanımıyla, insana, genişliği olmayan uzunlukların, derinliği olmayan yüzeylerin, bölünemeyen noktaların dünyasında, doğruyu bulmayı; yanlış çürütmeyi; çeşitlilikler içindeki birliği, farklılıklar arasındaki benzerlikleri yakalamayı ve böylece hissedilenlerden, anlaşılabilir gerçeklere ulaşmayı öğretir. Masonluk da aslında hissedilenlerden anlaşılabilir gerçeklere ulaşma mücadelesidir.

Masonluk neden gizlidir?

Masonluğun sembolik karakteri onu gizemli kılar. Bu gizem kimilerinin Masonluğu “gizli” olarak sınıflandırmasına yol açmıştır. Oysaki gizli olmakla gizemli olmak arasında fark vardır ve Masonluk gizli değildir.

Masonluk neden Türk kamuoyunda olumsuz algılanır?

Masonluğun olduğundan çok farklı ve olumsuz algılanması sadece Türkiye'ye has bir olgu değildir. Siyonizm'den dinsizliğe; gayri millilikten dünyayı yönetmeye uzanan bir kavramlar yelpazesi, hiç alakası olmadığı halde, Masonlukla ilişkilendirilmektedir. Bu durumun tarihsel ve toplumsal sebepleri kapsamlı bir inceleme konusudur. Birkaç ana başlık verecek olursam, 1738 yılında, Katolik Kilisesi'nin Masonluğu aforozunu görüyoruz.

Vatikan, o tarihten itibaren, en az iki asır süren Masonluk aleyhtarı bir propaganda yürüttü. Bugün bu dinmiş görünüyor. Yine de ruhban sınıfının Masonluktan hoşlanmaması tipik bir durumdur. Aslında masonluğun dine karşı bir pozisyonu yoktur ama sahip olduğu heterodoks karakterin ruhban sınıfında rahatsızlık yaratmasını anlaşılır buluyorum. Benzeri şekilde, Masonluk politik bir yapılanma değildir ama diktatörler de Masonluğu sevmezler. Bunu da anlaşılır buluyorum. Neticede, karşımızda, asırlara dayanan bir antipropaganda var. Bu dünyada da böyle, Türkiye'de de böyle. Tabii bu olgu Türkiye'de daha güçlü olarak karşımıza çıkıyor. Bazı vatandaşlarımız, Mavi Marmara gemisine yapılan saldırıyı dernek binamızın önünde kınadılar. Belli ki zihinlerinde bizi İsrail hükümetiyle özdeşleştirdiler. İnanılır gibi değil ama demek ki bizi böyle algılayanlar da var. Bu da kamuoyu ile iletişim sorunumuz olduğunu ortaya koyuyor. Eskiden olsa *“Derviş Yunus söyler sözü; Yaş doludur iki gözü; Bilmeyen ne bilsin bizi; Bilenlere selam olsun”* der geçerdim ama bugünkü görevim bana bu sorunu giderme sorumluluğunu yükler.

Kimler mason olabilir?

Medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip, 21 yaşını doldurmuş, Tanrı'ya inanan, hür, namuslu ve iyi şöhretli her erkek mason olabilir. Mason çocukları için yaş sınırı 18'dir. Bu noktada, bir hususu belirtmekte fayda görüyorum. Başkanı bulunduğum camia geleneksel Masonluk anlayışını temsil etmektedir ve ben de sadece camiam adına konuşuyorum. Yoksa dünyada olduğu gibi Türkiye'de de geleneksel çizginin dışında, Tanrı'ya inanmayı şart koşmayan yahut kadınları da tekris eden Masonluk anlayışları mevcuttur.

Günümüzde dünyada ve Türkiye'de kaç tane mason locası ve mason vardır?

Hâlihazırda, Büyük Locamızın çatısı altında faaliyet gösteren iki yüzü aşkın Locada toplanmış 14000'den fazla Kardeşim vardır. Bu Localarımız Türkiye'nin 13 şehri ile KKTC'de çalışmaktadır.

Dünya için kesin rakam vermek kolay değil. Merkezi bir Mason örgütü olmadığından merkezi bir veritabanı da yok. Diğer yandan demokratik her ülkede Masonluk var. Yanılma payını peşinen kabul ederek, dünyadaki toplam Mason sayısının 6 milyon civarında olduğunu söyleyebilirim.

Siz yeni Büyük Üstat olarak Türk masonluğu için neler yapmayı, neleri değiştirmeyi, ne gibi açılımlar yapmayı düşünüyorsunuz?

Masonluk bir yardım kurumu değildir dendiğine göre yardım etmeden Türk toplumuna ne vermeyi planlıyorsunuz?

Başlıca sorumluluğum bir şeyleri değiştirmek değil, bir şeyleri korumak! Büyük Üstatlar, Masonluk geleneğinin muhafızlarıdır. Burada bir hususu vurgulamakta fayda görüyorum. Bizim terminolojimizde “gelenek”, birtakım uygulamaların kuşaktan kuşağa geçirilmesinin ötesinde, insanlık arayışının günümüze kadar kopmadan gelen zincirine işaret eder. Benim asli vazifem, geleneğin en saf haliyle korunması ve gelecek nesillere nakledilmesine nezaret etmektir.

Bu söylediklerimden, hiçbir kişisel vizyonumun olmadığını düşünülmesini istemem. Her şeyden evvel “geleneğin safiyetinin korunması” kavramının somut uygulamalarına dair, bu kısa sohbetle detaylandırmanın mümkün olmadığı ama Kardeşlerimin çok iyi bildikleri bakış açıları var.

Ayrıca, Masonluğun geleneksel yapısına rağmen, Masonik örgütlenme, modern idari yapılanmaya ayak uydurmuştur. Başka bir deyişle, biz, aynı zamanda, dernekler kanununa göre faaliyet gösteren bir derneğiz ve bu kimliğimizle Türkiye'deki önemli bir sivil toplum örgütüyüz. Altını özellikle çizmek isterim ki biz Türkiye'nin bir örgütüyüz.

Geçtiğimiz yıl, kuruluşumuzun yüzüncü yılını kutladık. Bu yüzyılın muhasebesini yaptığımızda, yaptıklarımızla övünmek usulümüz olmasa da, ülkemize ve insanlığa küçümsenmeyecek katkılarda bulunduğumuzu söyleyebilirim.

Görev sürem boyunca, Türkiye'nin önemli bir sivil toplum örgütünün başkanı sıfatıyla, toplumun her kesimiyle diyaloga açık olacağım. Tabir yerindeyse, Masonluğun toplum nezdindeki "erişilirliliğini" arttırmaya çalışacağım. Masonluğun, kapalı kapılar ardında yaşayan ve ne yaptığı belli olmayan bir insanlar topluluğu olmadığını ortaya koyacağım. Eğer bu çabam Masonluğun Mason olmayanlar tarafından daha iyi anlaşılmasına yol açarsa, bundan da ayrıca mutluluk duyarım.

Bu arada, Masonluğun bir yardım kurumu olmadığı doğrudur ama bu Masonların ve Mason örgütlerinin yardım faaliyetleri içinde olmadıkları manasına gelmez. Tersine, Masonluk bize, bizden daha az şanslı olanların zorluklarını yüreğimizde hissetmeyi öğretir.

Sahir Erman Kardeşimizin bir sözü vardır: "Eğer dünyanın yerini haritada bile gösteremeyeceğiniz en ücra bir köşesinde ıstırap çeken bir insan varsa, o benim!". Masonluk, bu anlayışı sözden fiile geçirmek demektir. Bu da hem bireysel hem de kurumsal bir sorumluluğu beraberinde getirir. Yapılanı söylemek yakışık almaz

ama geçtiğimiz yıllarda kurumsal olarak eğitime destek verdiğimizizi, gelecekte de gittikçe artan bir toplumsal sorumluluğu taşımaya hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Günümüzün ekonomik ve sosyal kaoslarla boğuşan dünyasında masonluğun gösterdiği çözümler var mıdır?

Çözümler için masonluk ne önermektedir?

Sorunuzun Masonluktan ziyade mason örgütleri için sorulduğunu varsayıyorum. Mason örgütleri politik bir karakter taşımazlar. Elbette ki en derin manasında bir insanlık siyaseti güderiz; hürriyetten, barıştan, adaletten, emekten, kardeşlikten yana dururuz. Fakat toplumsal sorunlara getirilecek geçici çözüm önerileri ilgi alanımıza girmez. Zira insandan geçmeyen bir insanlığı kurtarma formülü bilmeyiz. Öyle olunca da insanla ilgileniriz. Bireysel gelişmenin toplumsal gelişme için gerekli şart olduğunu kabul ederiz. Toplumu, güncel meseleler üzerinde doğrudan söz sahibi olarak değil, bireyi dönüştürmek suretiyle değiştirmeye çalışırız. Bunun büyük bir iddia olduğunun farkındayım. Zaten **Oswald Wirth** de Masonluğu "*dünyayı yeniden kurmaya bir çağrı*" olarak tanımlamış. Sonra da ilave etmiş: "*Ve bu, onun gücünün üzerinde değildir. Yeter ki mensupları onun ne demek istediğini anlasın ve ona göre davransınlar.*" Dilerim öyle olur.

Masonlar olarak BÜMED camiasına ne söylemek istersiniz?

Mensubu olmakla gurur duyduğum **BÜMED**, Türkiye'nin seçkin bir sivil toplum örgütüdür. Bu sahifeler vasıtasıyla BÜMED camiasına hitap edebilmiş olmaktan çok mutluyum. Buna vesile olan sevgili dostlarıma teşekkür ederim. 🎓

Masonluğun, kapalı kapılar ardında yaşayan ve ne yaptığı belli olmayan bir insanlar topluluğu olmadığını ortaya koyacağım. Eğer bu çabam Masonluğun Mason olmayanlar tarafından daha iyi anlaşılmasına yol açarsa, bundan da ayrıca mutluluk duyarım.